

σούλλας τὸ κρεββάτι μου μὲ τὰ σεντόνια καὶ σκλαβῖνα φλοκκάτη, τὶς ἄνωθεν κασσέλλες ὅπου ἄφησα τοῦ Ζαφείρη, τὶς ἀφίνω μὲ ὅ,τι ἔχουν μέσα, ἤγουν, ἓνα ζευγάρι σεντόνια, κομμάτι παννὶ καὶ γεμαῖα. Ἔτι λέγει· ἔχω δοσμένο δανεικὸ τοῦ εὐλαβεστάτου παπᾶ Θεοδώρου Γριπάρη ἓνα βουτζὶ πενηντάρι, τὸ ὁποῖο τὸ ἀφίνω ἀνταμῶς μὲ μία πινιαττούλλα ποὺ ἔχω τοῦ σ(ινιὸ)ρ Νικολοῦ Ταλιαπιέρα διὰ τὶς χάριτες καὶ ἀσσιστέντζες ποὺ εἶδα ἀπ' αὐτὸν καὶ τὸ κόνισμά μου τὸ ἀφίνω τοῦ Γιάννη τοῦ υἱοῦ του, ὁ ὁποῖος σ(ινιὸ)ρ Νικολὸς νὰ κάμη καὶ τὴν ἔξοδον τῆς θανῆς μου. Καὶ οὕτως ἔκαμε τέλος. Ἔτι λέγει· ὅ,τι καουτζιόνες ὅπου ἔχω τόσο τοῦ ἀνδρός μου, ὥσάν καὶ δικές μου, θέλω καὶ τὰ ἀφίνω τὶς δεμπιτόρως διὰ τὴν ψυχὴ μου νὰ μὴν ἀξίζουσιν ὁλότελα· θέλοντας ὅτι ἡ παροῦσα τῆς ὑστερῆς διόρθωσις νὰ ἔχη τὸ στέρεο καὶ ἀπαρασάλευτο εἰς τοὺς αἰῶνας, εἰς μαρτυρίας τοῦ σ(ινιὸ)ρ Στέλιου Στρούζα καὶ σ(ινιὸ)ρ Τζώρτζη Μπελεφάντε.

† στηλιανὸς στρούζας¹⁾ μαρτυρῶ,

† τζώρτζης μπελεφάντε μαρτυρῶ.

[Ἐπὶ τοῦ περιθωρίου].

1709 Σεπτεμβρίου 2.

Ἐπομπλικάρισα τὴν ἀντικρυ διαθήκη τῆς ἀντικρυς Ρόδως στὰς 8 τῆς θανῆς ἀποψάλλοντας ὁ ἱερεὺς τὰ κόλλυβα εἰς τὸν ναὸν τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, τῆς χήρας τοῦ π(ο)τ(ε) σ(ινιὸ)ρ Κωσταντῆ Τζιτανίδου²⁾, ὅπου τὴν ἔχωσαν διὰ ἄλλην χρεῖαν.

63.

Ναύλωσις τῆς 11 Μαΐου 1709. Νοτάριος Ἰω. Δενόρες (Βιβλ. 7 σ. 192).

† 1709 Μαΐου 11 Ζάκυνθο. Τὴν σήμερον ἐνεφανίστησαν παρόντες σωματικῶς ὁ σ(ινιὸ)ρ Μικέλης Σωμερίτης καὶ ὁ πατρὸν Γιάννης Νίκλος, τὰ ὁποῖα μέρη κάνουν τὸ παρὸν νολιτζᾶδο καὶ ὑπόσχεται ὁ ἄνωθε Σωμερίτης νὰ φορτώσῃ τὴ βάρκα τοῦ αὐτοῦ πατρὸν Γιάννη κρασί, ὅσον ἡμπορεῖ, νὰ πιάσῃ διὰ τὸ βιάτζο τοῦ Κελεφᾶ³⁾, Θεοῦ θέλοντος, τὴν ὁποίαν βάρκα προμεττᾶρει ὁ αὐτὸς караβο-

¹⁾ Οἶκογ. ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς νήσου σωζομένη μέχρι σήμερον. Χωρίον τῶν Στρούζαϊων μνημονεύεται τῷ 1513 καὶ 1582. Στέφανος Σ. ἦτο κάτοχος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου εἰς τὸν Λοῦρον, τὸν ὁποῖον ἐδώρησε τῷ 1637 εἰς ἀδελφότητα. Στρούζα ὡς τοπων. ἐν Γορτυνίᾳ Χ.Ι.Α. 504, σ. 273.

²⁾ Οἶκογ. ἐν Ζακ. ἐξ ἧς συμβολαιογράφοι οἱ Κωσταντῆρος (1743 – 1787) καὶ Διονύσιος (1804 – 1805).

³⁾ Ἐννοεῖ τὸ Κάστρον τῆς Κελεφᾶς ἐν Μάνῃ τὸ ὁποῖον, ἐκτισμένον ἐπὶ ὑψοβούνου, δεσπόζει τοῦ ἐπινείου τοῦ λεγομένου Τσίπα ἢ, ἡ Νέον Οἶτυλον παλαιότερον δὲ Καραβοσιᾶσι ἢ Porto Vilulo. Εἰς τοὺς Πορτολάνους ἀπαντᾷ ὁ τύπος ὁ Βοίτυλος, τὸ Βοίτυλος καὶ τὸ Βοίτουλο (βλ. Α. DELATTE, Les Portulans grecs. (Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Let-

κύρις σάνια καὶ καλή της ναβιγκατζιόνε με ὅλα της τὰ ἀρμέτζα καὶ συντροφους σουφφιζιέντε, παίρνοντας τὸν αὐτὸν Σωμερίτη με τὴν ἴδια βάρκα καὶ με ἕτερον πάντα σύντροφον χωρὶς ναῦλον με τὴ μέζα τους, ἡμπορῶντας ὁ καραβοκύρις νὰ ρίχνῃ σίδερο ¹⁾ ὅπου θελήσῃ καὶ φθάνοντας εἰς τὸν τόπον τοῦ Κελεφᾶ νὰ ἔχῃ ἡμέρες ὀχτὼ καὶ διὰ ντερεσποῦτο διὰ βέντιτα τοῦ κρασιοῦ καὶ τελειώνοντας οἱ αὐτὲς ἡμέρες δέκα, νὰ εἶναι ὁμπλιγᾶδος ὁ Σωμερίτης νὰ κορρισποντέρῃ τοῦ καραβοκύρι διὰ σταλλία τὴν κάθε ἡμέρα ρεάλι ἓνα καὶ διὰ ναῦλο ἐσυμβάστησαν πρὸς ρεάλια τέσσερα τὸ βουτζὶ πενηντάρι καὶ χάρισμα μία βαρέλλα κρασί τῆς βαρκός, τὸ ὁποῖο ναῦλο νὰ τὸ πληρώνῃ ὁ ἄνωθεν Σωμερίτης ξεφορτώνοντας τὸ κρασί εἰς τὸν τόπον ὡς ἄνωθεν ἢ καὶ εἰς ἄλλον τόπον. Καὶ οὕτως ἐσυμφώνησαν ὑπόσχοντας ρετζιπροκαμέντε τὰ καλά τους διὰ τὸ μαντενιμέντο καὶ ἀδεπιμέντο τῆς παρούσης, εἰς μαρτυρίας.

† Νικολὸς Χαλκιάς ²⁾ μαρτυρῶ.

† Τζώρτζης Κούμανης μαρτυρῶ.

† μικέλης σωμερίτης βεβαιώνω.

tres de l'Université de Liège). Paris 1947 p. 57,3. 62,9. 215,1). Τὸ τοπων. *Κελεφᾶ* ἢ, ἀκουόμενον σήμερον πάντοτε ὡς θηλυκὸν καὶ οὐδέποτε κατὰ τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὰ Ἑγκυκλοπαιδικὰ Λεξικά οὐδέτερον τύπον τὰ *Κελεφά*, ἀπαντᾷ εἰς ἔγγραφα τοῦ 17 αἰῶνος καὶ κατὰ γένος ἀρσενικὸν *Κελεφᾶς* ὁ. Τὸ Κάστρον αὐτῆς ἐκτίσθη τῷ 1667 ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ διὰ πρωτοβουλίας τοῦ Μεγάλου Βεζύρη Ἀχμέτ Κιουπρουλῆ. Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξὺ Τούρκων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν συμμαχούντων Ἑνετῶν καὶ Μανιατῶν ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὰ ἔτη 1684 - 1686. Ἦτο ἔδρα ἄλλοτε τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ τῶν φρουράρχων τῶν Ἑνετῶν καὶ ἄλλοτε τοῦ κεχαγιά καὶ τοῦ δισδάραγα τῶν Τούρκων. Τοῦτο ὡς καὶ τὸ Κάστρο τῆς Ζαρνάτας χαρακτηρίζονται ὑπὸ τοῦ Hammer ὡς «σιδερένια χαλινάρια» πρὸς δαμασκὸν τῆς ἀτιθάσου Μάνης. Βλ. HAMMER, Geschichte des Osmanischen Reichs 6, 485-6, K. ΣΑΘΑ, Τουρκοκρατούμενη Ἑλλάς, Ἀθήνησιν 1869 σ. 340 ἐξ. Σ. ΚΟΥΓΕΛ. Ἡ ἀνθρωποκτονία (τὸ φονικὸ) ὡς διεγγύημα τρίτου ἐν Μάνη. Προσφορά εἰς Στίλωνα Π. Κυριακίδην. (Παράρτημα Ἑλληνικῶν ἀρ. 4), Θεσσαλονίκη 1953 σ. 370 - 371. Καὶ χωρίον *Κελεφᾶ* ἢ, ἔχον 300 οἶκον. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦ Σατωρενώ πρὸς τὸν δούκα τοῦ Νεβέρ, μαρτυρεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ Ν. Νηφάκου, ἐνθ' ἀν. στ. 56 - 57, 85 καὶ χαρακτηρίζεται ὡς ὄριον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἡ Κάτω Μάνη. Ὁμοίως καὶ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν του (Ν. Ἑλληνομ. 14 (1917-20) σ. 58.

Τὸ γυναικωνυμικὸν *Κελεφῖνα* σώζεται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μεγαλυτέρου παραποτάμου τοῦ Εὐρώτα (εἶναι ὁ Οἰνοῦς τῶν ἀρχαίων). Βλ. Δ. Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΥ, Γύρω στὸ μοιρολόγι τῆς Μέσα Μάνης, Σπαρτιατικὰ Χρονικά 6 (1943) τευχ. 67 - 68 σ. 139 σημ. 3.

¹⁾ Ρίχνω σίδερο = ἀγγυροβολῶ.

²⁾ Οἶκον. Χ. ἐκ Πελ/νήσου τῷ 1546, ἐξ ἧς ὡς συμβολαιογράφοι υπηρέτησαν ἐν Ζακ. οἱ Βαρθολομαῖος (1554 - 1559), Ἀναστάσιος (1703) καὶ Ἀντώνιος (1730 - 1735). Ἐν ἔτει 1694 ὁ Ἰωάννης Χαλκεὺς διωρίσθη εἰς τὸ Φλαγγίνειον Φροντιστήριον ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ Στ. Μόσχου καὶ παρέμεινε διδάσκων μέχρι τῆς 20 Μαρτίου 1703. Ἐπίσης ἐν ἔτει 1713 ἡ Ἀναστασία Χαλκία τοῦ Στάμου ἐστεφανώθη τὸν Θεόδωρον Κόλλαρην εἰς τὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν Ζακύνθῳ, ἐν ἔτει δὲ 1746 Ἀνδρέας Χαλκίας μαρτυρεῖται ὡς ἱερεὺς τῆς ἐκκλησίας

